

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SCHEEPSBRAND
EIST 8
SLACHTOFFERS

HANOMAG
AL 28

CARROSSERIE
BEDRIJF
HOEKSTRA

43
JULI 2023

INHOUD

7 Amsterdam in vuur en vlam

9 **OVER DE GRENS**
Belgisch voertuig van de maand

10 KlassiekerNieuws

11 **OVER DE GRENS**
Opendeur dag bij Brandweer Ravens

13 **GESCHIEDENIS**
Hanomag AL 28

16 **OPBOUWFABRIKANT**
Carosseriebedrijf Hoekstra

19 **GESCHIEDENIS**
Scheepsbrand eist 8 slachtoffers

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de
**VBB | Nederlandse Vereniging van
Belangstellenden in het Brandweerwezen**

SAMENSTELLING Peter Snellen (eindredactie) en
Jeroen Steenhuis (vormgeving)
REACTIES info@brandweer.org
KOPIJ INSTUREN uiterlijk 10 augustus 2023

VOORWOORD

Zo, ook die klus is weer geklaard. Toch nog redelijk op tijd is de *VBB Nieuwsbrief* voor u beschikbaar. Maar hij is wel minder dik, dan u de laatste tijd van ons gewend bent. De redenen daarvoor zijn even eenvoudig als afschrikkend: slechts een handjevol leden investeert veel tijd en energie in het samenstellen van de nieuwsbrief (trouwens: ook van het tijdschrift), en die paar mensen hebben ook wel eens andere bezigheden. De rest van de meer dan 700 leden leest hem graag, maar eens een stukje inzenden (al is het nog zo klein), helaas, daar wachten we nog altijd op.

Er bestaat overigens blijkbaar toch wel een behoefte aan diezelfde nieuwsbrief, want er komen onmiddellijk reacties, wanneer hij eens een paar dagen te laat wordt geplaatst op de website. Voor het overige denken we dat men het eens is met de inhoud en de vormgeving, want we horen nooit dat men het ergens niet mee eens is en ook ideeën worden nooit door de leden aangeleverd. Niettemin, hier is weer een nieuwsbrief voor u.

U leest over een alleraardigste tentoonstelling in Amsterdam. De tentoonstelling 'Brand bij de Branders' in het Jenevermuseum in Schiedam is helaas niet meer te bezoeken. Wie dit gemist heeft, weet in ieder geval niet wat hij gemist heeft...

Adriaan Kriek schreef weer een interessant artikel over een wat minder bekende carrosseriebouwer. Dit keer gaat het over Hoekstra, een naam die je echt niet vaak tegenkomt, zeker niet zo vaak als die van de bekende 'brandweerwagenfabrieken'.

Natuurlijk wordt u door Adriaan ook weer op de hoogte gehouden voor wat betreft Nederlandse voertuigen, die te koop zijn of waren, zodat u weet dat ze inmiddels van eigenaar zijn gewisseld of gaan verwisselen.

In ons land was het merk Hanomag (uit Hannover) niet zo verspreid als het gaat over brandweervoertuigen. In Duitsland komt je ze regelmatig nog tegen. Dat heeft natuurlijk ook te maken met het feit, dat Hanomag daar een van de leveranciers was van de voertuigen, die bestemd waren voor de rampenbestrijding. De voertuigen gingen van daar uit niet zelden naar brandweerkorpsen, die zich geen nieuw voertuig konden veroorloven, maar op deze manier toch nog vele jaren een betrouwbare wagen ter beschikking hadden. In ons land was het (althans als het gaat om de AL 28) eigenlijk alleen de Koninklijke Luchtmacht die brandweerwagens op dit merk liet bouwen. En ziekenwagens trouwens ook...

Marinus Oosthoek doet verslag van een open dag in Ravels (in België) en heeft ook weer een wagen uit het Brandweerdepot in (ook Ravels-) Weelde voor het voetlicht gehaald.

Tenslotte is er dan weer een historische bijdrage, dit keer over een nogal hevige brand op het logementsschip Mr. Jan Elshout, dat lag afgemeerd in Rotterdam.

En zo heeft u dan hopelijk toch weer enkele zeer interessante artikelen om de nieuwe maand mee in te luiden.

Veel leesplezier,

PETER SNELLEN

Het is weer vakantietijd. De komende weken/maanden genieten de meeste mensen weer van een wat langere periode zonder hun gewoonlijke dagelijkse activiteiten zoals school, studie of dagelijkse arbeid. Het begrip vakantie is afgeleid van het Latijnse 'vacara', dat staat voor 'leeg' of 'vrij'. Vakantie staat dan ook voor het vrij zijn van verplichtingen.

Velen van ons gaan er op uit. In eigen land, maar vaak ook naar andere landen en andere culturen. In omliggende landen of verder weg in Europa of soms (ver) daarbuiten. Per auto, bus, trein of vliegtuig. Op campings, in vakantiehuysjes, B&B's of hotels. Het is een ieder uiteraard van harte gegund om elk op zijn of haar eigen wijze even te ontsnappen aan de dagelijkse routine en nieuwe ervaringen op andere plaatsen op te doen.

Dat geldt vanzelfsprekend ook voor VBB-leden. Sommigen kunnen hun interesse voor de brandweer zelfs even geheel loslaten en volop genieten van zonnige stranden, bergwandelingen of stedentrips. Anderen snuiven elders cultuur op of ondernemen sportievere activiteiten. Maar veel leden kunnen het toch niet echt helemaal laten om ook in andere plaatsen en locaties even op zoek te gaan naar de lokale brandweer. En dat leidt soms tot interessante ontdekkingen en ook ontmoetingen. En natuurlijk ook foto's. Foto's die later weer in een (digitaal) archief verdwijnen en soms in een vakantiealbum zijn terug te vinden.

Maar hoe leuk zou het zijn om de meest bijzondere verhalen en/of foto's van je brandweervoorvallen in het binnen- en buitenland met andere leden te delen? De VBB wil de mooiste, leukste of meest bijzondere vakantie(brandweer)foto's met alle plezier plaatsen op de verenigingswebsite, onze Facebookpagina's, deze digitale nieuwsbrief of wellicht in het verenigingsorgaan *Eén-Eén-Twee*. Misschien wat bijzondere foto's in plaats van de (veelal prachtige) 'statiefoto's' van voertuigen? Of een bijzonder verhaal, een 'leuk om te weten',

tips voor bezoek aan een verzameling, een evenement.

Natuurlijk is er onze Facebook-groep Fotografie voor het fotowerk, maar we kunnen zaken ook breder verspreiden natuurlijk.

Dus loopt u al dan niet toevallig ergens op uw vakantieverblijf tegen iets van de brandweer aan, maak daarvan vooral foto's en stuurt u de leukste, mooiste of meest bijzondere daarvan op naar de vereniging (maximaal 3 graag). Graag met enige toelichting qua plaats en of bijzonderheid. Dat mag uiteraard digitaal via info@brandweer.org. We zien uw vakantieplaatje en/of verhaal graag tegemoet. Maar bovenal, geniet vooral volop van uw vakantie.

Overigens: de agenda voor evenementen en activiteiten op de website raakt doorgaans aardig gevuld. Tips, links naar sites e.d. zijn altijd zeer welkom. Wij doen onze best die agenda zo actueel mogelijk te houden. Bijdragen? Graag!

Na de vakantieperiode gaan we weer vrolijk verder met onze activiteiten: een foto-excursie en een excursie in het hoge noorden. Het jaar 2024 zijn we voorzichtig aan het voorbereiden. Ook daarvoor geldt: tips en suggesties vanuit onze leden zijn zeer welkom.

Namens het VBB-bestuur,

TON VAN EIJSDEN VOORZITTER

Transitiebranden

Heel de maatschappij is in transitie, alles verandert. Zelfs de branden zijn 'anders' dan vroeger. Kijk maar... Laatstelijk worden de vuurzeeën in de nieuwsrubrieken in lange kralenkettingen aaneengeregend en daarbij vallen mij wat dingen op. Namelijk dat de branden steeds 'Amerikaanser' worden. Ik heb het dan niet zozeer over de imposante inferno's in kolossale bedrijfscomplexen, waarvan er dit jaar vele malen meer lijken te zijn dan in andere jaren, maar over een ogenschijnlijk meer alledaags brandtype: woningbranden. Of liever: branden in wooncomplexen. Er zijn er in zo'n zeven maanden tijd nu al een paar geweest die de brandweer zelfs met ongekende opschaling maar nauwelijks onder controle kon krijgen. Wat is er toch aan de hand met onze woningen?... Wel, ze zijn in transitie! En dus de woningbranden ook. Nu de brandweer nog... En de bouwregelgeving!

Woningbranden zijn van alle tijden. Ik zag ze al in mijn prille jeugd in mijn eigen dorpje De Bilt. Zeker, er waren best forse woningbrandjes bij. Vooral in het noordelijk deel van de gemeente, waar veel houtgeboude villa's stonden. Dat waren dus eenmaal branden voor

woondoos met de vuurlast van een kleine raffinaderij een binnenbrand krijgt. Voor de bewoners niet, maar voor de brandweer ook niet. Want de brand wil er doorgaans niet uit, omdat 'ie wordt gesmoord, en de brandweer kan er niet in. En als ze dat al probeerden, kwamen ze er steeds vaker achter dat de decennialang beproefde tactiek van de hoge druk binnenaanval niet meer goed werkte, omdat die 150 liter per minuut niet meer genoeg power had om zo'n smeulende hel in een afgesloten oven met temperaturen tot wel duizend graden te temmen. Dus kwamen er nieuwe tactieken, O-bundels, het kwadrantenmodel, een nieuwe brandweerdctrine en wat dies meer zij.

Gelukkig stelde de bouwregelgeving eisen aan compartimentering. Dat een woning kon uitbranden was tot daar aan toe, maar daar mochten de burens geen last van hebben. Iedere woning werd als een brandcompartiment beschouwd, waarbij de muren naar de burens een onverbiddelijke grens zijn. In rijtjeshuizen en zeker ook in appartementengebouwen. Dat zit wel goed dus... dachten we... Want wat er de laatste maanden gebeurt, geeft te denken!

In Amerika kenden we ze al langer: 'condo fires' en 'apartment fires' van soms verwoeste appartementen. We namen ze in Lee

COLUMN

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

te. Tot ik de vloot blussende Nederlandse brandweerwagens zag. Amsterdamse brandweerwagens. 'Kannie waar wezen!', dacht ik. Maar het was wel waar... het was echt een Amsterdamse brand. Maar wel in een 'Amerikaans gebouw'. Want een lichtgewicht constructie van gestapelde dozen met veel hout en... gestolde nafta als isolatie. En wat was er gebeurd met onze bouwregelgeving en compartimenteringseisen?

Onlangs, op 3 juni, herhaalde zich dit spektakel min of meer aan de Joan Muyskenweg in Amsterdam-Oost. Wederom leek het in aanzien een 'Amerikaanse brand', waarbij een wolk vuur gretig kluivend aan het bitumen dak met isolatielaag (jawel, gestolde nafta) in no time over de hele breedte van de flat rolde. Ter verduidelijking: een zogenaamd 'getransformeerd' kantoorgebouw waarin woningen waren gebouwd en waar ze drie etages van ultralichte materialen met veel hout, plaatmateriaal en isolatie hadden geplant. Net als die eerste brand in Amsterdam-West begon ook deze brand gewoon als een 'woningbrandje' in één appartement op zes hoog. Wat was er gebeurd met de compartimentering?

Arnhem, 18 juni, woonwijk Presikhaaf. Er wordt een keukenbrand gemeld in een rijtjeshuis. Weet u nog? Simpel scenario, kat in 't bakke? Moet met middelbrand en twee tankautospuiten eigenlijk een makkelijke brand. Inmiddels staat het huis in vlammen.

ze even vergeten... En zo werd een simpel appartementbrandje een 'lopend vuurtje' dat bijna de hele opgebouwde constructie opsoupeerde.

Dan de Arnhemse brand. Ja, dat wás ooit een gewoon huizenblok van vele decennia oud. Doorzontype. Maar toen kwam de klimaat- en energietransitie en moest het hele blok worden ingepakt met een extra schil. Van gestolde nafta uiteraard. Dat houdt kou buiten en warmte binnen en dat scheelt op wereldschaal 0,0000000001 promille CO₂ uitstoot. Doen dus! En het dak van het blok werd één groot zonnepaneel, óver die extra schil heen. Toen het als klein begonnen keukenbrandje grip kreeg op de schil (op beelden is duidelijk te zien dat niet gewoon vlammen uit het raam sloegen maar dat de hele gevel zelf brandde) waren de rapen gaar. Eenmaal in het dakbeschot, dat zonnklaar niet was gecompartmenteerd, zat het vuur onder de zonnepanelen en de brandweer kreeg het water niet bij de vlammen. Niet met één waterkanon, niet met twee en zelfs niet met tien waterkanonnen. En ze stonden erbij en keken ernaar.

De brandweer stond erbij en keek ernaar. In Amsterdam-West, in Amsterdam-Oost, in Arnhem... Dit waren branden die volgens de regelgeving helemaal niet konden, waar de brandweer niet op was toegerust qua kennis en strategie en waar dus geen goed operationeel antwoord was.

DIT WAREN BRANDEN DIE
VOLGENS DE REGELGEVING
HELEMAAL NIET KONDEN

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

IN Amsterdam VUUR EN VLAM

De uitvindingen van
Jan van der Heyden (1637–1712)

Een tentoonstelling die loopt van 7 april t/m 6 augustus

Een klare kijk

Uitvinder, ondernemer en kunstenaar Jan van der Heyden (1637–1712) is wereldwijd beroemd als schilder van heel bijzondere stadsgezichten. Maar deze 17^e-eeuwer was naast schilder ook een belangrijke uitvinder en ondernemer. Zijn vindingen, de verbeterde brandspuit en de moderne stadsverlichting, gaf hij weer in prachtig gedetailleerde tekeningen en prenten, die het Stadsarchief Amsterdam in deze periode presenteert in deze tentoonstelling.

Centraal staat de verbeterde brandspuit en de revolutionaire uitvinding van de brandslang door Jan van der Heyden. De originele platen uit het zogenaamde Brandspuitenboek worden tentoongesteld, samen met tekeningen die Van der Heyden kort na een brand ter plekke maakte. De vijftien Amsterdamse branden die hij afbeeldde en beschreef worden nader toegelicht op basis van zijn verslagen, aangevuld met nieuw archiefonderzoek. Die brandverslagen bieden een onverwacht en fascinerend kijkje achter de deuren van het overvolle Amsterdam uit de tijd van Van der Heyden.

Een unieke Jan van der Heyden-tentoonstelling in het Stadsarchief Amsterdam is getiteld *Amsterdam in vuur en vlam*. De Jan van der Heyden-collectie van het Stadsarchief Amsterdam was gedurende lange tijd in het bezit van nakomelingen van Jan van der Heyden. Sinds de grote Jan van der Heyden tentoonstelling van 1937 was die collectie niet meer voor het publiek te zien geweest. Het Stadsarchief Amsterdam slaagde er in 2019 in samen met het Amsterdam Museum deze collectie te verwerven.

Ook wordt er aandacht besteed aan de tweede belangrijke uitvinding van Jan van der Heyden: de 'lamplantaarn'. In Amsterdam, met toen al 200.000

inwoners één van de grootste steden van Europa, was de stadsverlichting, net als overal trouwens, slecht geregeld. Van der Heyden ontwierp een olielamp op een lantaarnpaal en bedacht de daarbij horende organisatie van lampopstekers, inclusief kostenplaatje. In 1669 stemde het stadsbestuur van Amsterdam in met zijn plan om 1.800 straatlantaarns in de stad te plaatsen. Jan van der Heyden liet ze volgens een lichtplan langs de Amsterdamse straten en grachten plaatsen. Dankzij deze nieuwe lantaarns gold Amsterdam in de 17^e eeuw als de best verlichte stad van Europa.

Slangbrandspuit

In een dichtbevolkte stad lag brandgevaar altijd op de loer. Met name de alles verwoestende brand die in de nacht van 6 op 7 juli 1652 het Oude Stadhuis in as legde – en die Jan van der Heyden als 15-jarige jongen meemaakte – stond in het collectieve geheugen gegrift.

Bestrijding

Bestrijding van een brand gebeurde door middel van duizenden leren blusemmers die verspreid over de stad werden bewaard. Om bij moeilijk bereikbare plaatsen te komen werd gebruik gemaakt van zware houten ladders. Vaak was het nodig om met bijlen en lange ijzeren haken een gebouw open te breken of de gevel om te trekken voordat de brandhaard goed bereikbaar was. Tussen 1654 en 1660 waren bovendien zestig brandspuiten aangeschaft, vervaardigd door Hans Hautsch in Neurenberg. Bij deze brandspuiten spoot het water uit een metalen mondstuk dat

direct op de brandspuit gemonteerd was. Hierdoor moest de brandspuit dicht bij het vuur geplaatst worden om de brandhaard te bereiken. Het water moest bovendien met emmers naar de brandspuit worden gebracht.

Inventie

Omstreeks 1670 kwamen de gebroeders Van der Heyden met een oplossing waardoor de aanvoer van het water werd vereenvoudigd en de brandhaard makkelijker te bereiken was. Hun uitvinding betrof 'een buygelijke buys, om haar gedaante een Slang genaamd, die men kan verlangen naar eysch en welgevallen'. De brandslang was geboren! In 1673 werden beide broers benoemd tot 'opsieners van stadts brandspuiten en brantgereetschap'. In 1690 publiceerden Jan van der Heyden en zijn zoon, Jan van der Heyden de Jonge hun magnum opus. In deze Beschryving der nieuwdelijck uitgevonden en geinventeerd brandspuiten, brandspuiten en brandspuiten, die men kan verlangen naar eysch en welgevallen, wordt de uitvinding van de brandslang uitgebreid beschreven.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Belgisch voertuig **VAN DE MAAND**

In het Brandweerdepot Weelde wordt getracht het historische brandweer erfgoed van België te bewaren. Uiteraard kan niet alles bewaard blijven gezien zelfs dit enorme depot een maximum aan de beschikbare ruimte heeft. Maar nog altijd is het zeer de moeite waard om een bezoekje te brengen aan dit depot, waar er keihard aan gewerkt wordt, om in een later stadium de naam museum te mogen voeren.

In dit verhaal nemen we u mee naar een bijzonder automerk, waarvan er een exemplaar in dit depot ten toon wordt gesteld. Het gaat hier over de ARO 242, die ooit van de brandweer van Ingelmunster was. Een echt buitenbeentje, ook bij brandweer België

Wilt u een bezoek brengen aan het Brandweerdepot te Weelde? Dat kan, want elke tweede zondag van de maand is het geopend. Zie ook voor verdere info www.brandweerdepot.be

Geschiedenis van de ARO

Voor de val van de muur in 1989 was er in de Oostbloklanden een erg grote auto-industrie, maar wel met een beperkt aantal modellen. En zo kon men de eigen bevolking mobiel maken, maar op de eerste plaats kwamen natuurlijk vooral de het regime ondersteunende en de hulpverlenende diensten (brandweer, politie, defensie enz.) hiervoor in aanmerking. Al deze diensten reden met een voertuig dat daar werd gebouwd, ver weg van de Westerse wereld achter een 'ijzeren gordijn'.

Ergens verborgen tussen al die Oost-Europese merken zat ook ARO, dat voor Auto Romania staat. Het merk ARO, dat onder toezicht stond van de Roemeense overheid, was actief op de markt van de vierwiel-aangedreven voertuigen. In de eerste helft van de jaren '70 ontwikkelde ARO zo drie versies op eenzelfde onderstel. Ze werden bekend onder naam ARO 242, ARO 243 of 245. Het laatste cijfer duidt het aantal deuren aan van het model. Halverwege de jaren '70 begon een bedrijf in de buurt van Gent (België) deze types van ARO's te importeren en te verkopen.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

KlassiekerNieuws

SAMENSTELLING **ADRIAAN KRIEK**

AFBEELDINGEN UIT DE COLLECTIES VAN **ADRIAAN KRIEK, PETER SNELLEN**

Op Markplaats wordt privé een Ford F500 te koop aangeboden. Bij de advertentie staat dat om gezondheidsredenen de restauratie is gestrand. Het gaat om een Ford F500 gebouwd door Kronen-

burg en afgeleverd in 1956 aan de brandweer Oudewater, waar hij tot 1974 op de uitruk stond. Tot 1988 heeft de jeugd-brandweer van Oudewater het voertuig in gebruik gehad, daarna is het in particuliere handen terechtgekomen. Het kenteken is SB-37-32 en de lagedrukpomp had een vermogen van 2800 liter per minuut.

De verkoper vermeldt erbij dat het voertuig aan de binnenzijde vrijwel geheel gestript is, maar dat het geheel compleet is. Voor dit bouw pakket heeft de eigenaar als richtprijs € 3500 aangegeven.

Een heel fraai uitziende voormalige brandweerwagen wordt te koop aangeboden op Marktplaats. Het gaat om een Mercedes-Benz LF408D29 autospuit, die bij de brandweer Enschede in dienst is geweest. Die had het voertuig met het kenteken DS-84-97 vanaf 1972 tot en met 1982 in gebruik. In 1982 is het voertuig verkocht aan de bedrijfsbrandweer van bierbrouwerij Grolsch uit dezelfde plaats, waar het tot 2005 in dienst is geweest.

De door Kronenburg geleverde voorbouw pomp is verwijderd en aan de binnenzijde is er ook het een en ander aangepast namelijk een vaste bank achterin het voertuig. Vraagprijs voor deze prachtig beschilderde wagen is € 5000 en de kilometerstand is 38.425.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Opendeurdag bij onze Zuiderburen Brandweer **Ravels**

Op 4 juni 2023 was het eindelijk zover, post Ravels – gelegen in de Brandweerzone Taxandria – hield een opendeurdag. Gezien deze post in het gebied ligt waar ook het Brandweerdepot Weelde gelegen is, was dit een geschikt moment om het brandweerdepot te promoten. Een aantal vrijwilligers, gewapend met een reclamebanner en inventarisstukken zoals helmen en diverse straalpijpen richtten in deze post een mooie stand in, waar het publiek met belangstelling kon genieten van al het moois dat aanwezig was.

Opendeurdag bij onze Zuiderburen Brandweer Ravels

Ondanks het warme weer waren er veel belangstellenden aanwezig. Er was veel te zien en te doen en vooral de kinderen werden niet vergeten. Zo konden ze met een echte brandweervagen een rondritje maken (onder gebruikmaking van de sirene) en daarna geschminkt worden bij de jarige Rode Kruis Afdeling van Weelde/Ravels die dit jaar 40 jaar bestaat. Tevens konden de kinderen met een brandslang een brandje blussen, nadat ze eerst de brandweervagen richting de vuurhaard hadden gespoten, waarna een bak achter een huisje in brand stond die ze dan moesten blussen.

Terwijl de voorbereidingen voor een demonstratie in volle gang waren, konden de aanwezigen genieten van een optreden van de plaatselijke fanfare, die even langskwam, dus aan alles was gedacht. Zo werden ook de even stilgevallende momenten opgeleefd.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Hanomag AL 28

De Hanomag AL 28 is geen alledaagse verschijning. Bij de civiele brandweer heeft, voor zover bekend, geen enkel brandweerkorps in ons land dit type voertuig in dienst gehad. Alleen de brandweer van de Koninklijke Luchtmacht had een aantal van deze voertuigen in gebruik. Een goede reden om eens in de historie te duiken van deze unieke voertuigen.

Hanomag AL 28

TEKST Adriaan Kriek

De eerste compleet nieuw ontwikkelde vrachtwagen van Hanomag na de Tweede Wereldoorlog was de Hanomag L 28. Deze L 28 zag in 1950 het levenslicht en had een zogenaamde torpedofront met geïntegreerde koplampen; ook de Opel Blitz en Borgward kregen later dezelfde soort look met geïntegreerde koplampen.

Oorspronkelijk hadden de motoren een vermogen van 50 pk. Later kwamen voor de grotere modellen ook motoren van 65 en 70 pk beschikbaar. In 1955 kreeg de L 28 cabinedeuren met scharnieren aan de voorzijde in plaats van de tot dan toe gebruikelijke

Om te kunnen overleven fuseerde Hanomag in 1969 met Henschel. In 1971 werd Hanomag-Henschel op zijn beurt weer overgenomen door Mercedes-Benz.

In de jaren 1957 tot 1963 zijn bij de Koninklijke Luchtmacht een groot aantal Hanomag voertuigen van het type A-LO 28 aangeschaft. Het betrof vierwielaangedreven voertuigen van verschillende typen/soorten.

De betekenis van de typenaanduiding was A = Allradantrieb (4x4), L = lastwagen, O = Ottomotor (benzine-motor). Standaard werd dit type met een dieselmotor geleverd. Maar op verzoek van onze luchtmacht werden deze voertuigen uitgerust met een benzine-motor. De luchtmacht bestelde

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Hanomag AL 28

In de jaren 1966-1967 zijn er zeventien van het type A-LO 28 omgebouwd tot tankautospuut. Vermoedelijk heeft Berwi alle zeventien voertuigen voorzien van een opbouw en installeerde Kronenburg de lagedrukpompen. Bij de luchtmacht werd op elke basis in Duitsland minimaal een Hanomag A-LO 28 tankautospuut geplaatst. Ook zijn er meerdere van dit type geweest die als trekker fungeerden voor een motorspuitaanhanger; deze 2,5 ton Hanomags met huif waren allen voorzien van twee zwaailampen. Voor de brandweer waren er totaal zeventien stuks geschikt gemaakt tot trekker voor een MSA.

Kentekens van 2,5 ton's Hanomag omgebouwd tot tankautospuut: LM-38-21, LM-38-47, LM-38-49, LM-38-64, LM-38-65, LM-38-68, LM-38-73, LM-38-74, LM-38-75, LM-38-76, LM-38-77, LM-38-79, LM-38-80, LM-38-99, LM-39-06, LM-39-07

Er is ook nog een Hanomag voor de Vliehors op Vlieland omgebouwd tot poederblus voertuig (de zwaailamp is er niet op).

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Carrosseriebedrijf Hoekstra

Helaas heb ik niet kunnen achterhalen hoe de historie van de firma Hoekstra is verlopen. Ik heb getracht via de website Oud Winterswijk contacten te leggen en via de gemeente, maar helaas nam niemand de moeite om hierop te reageren. Het enige wat ik heb kunnen achterhalen is dat in 1997 Hoekstra de carrosseriefabriek Renova heeft overgenomen. In 2006 heeft Hoekstra-Renova carrosseriebouwer Martens uit Wijchen ingelijfd. Eind 2010 vond er een reorganisatie plaats; het bedrijf leed al enige tijd verlies. De toen kwakkelende economie was daar mede de oorzaak van, maar ook het weg blijven van Defensieorders. In 2011 viel uiteindelijk het doek en per 1 januari 2012 werd de deur definitief gesloten. De eigenaar van het bedrijf heeft echter niet aangestuurd op een faillissement, maar op een geleidelijke ontmanteling, waarbij onderdelen aan verschillende bedrijven zijn verkocht. Die geleidelijke afbouw heeft ongeveer een jaar geduurd en heeft ervoor gezorgd dat debiteuren niet met schulden achterbleven en de werkgelegenheid behouden is gebleven. Medewerkers van het bedrijf hebben ofwel elders een baan gevonden, ofwel verhuisden mee naar de nieuwe werkgever.

Opbouwfabrikant

Hoekstra bouwde de carrosserieën en Renova legde zich toe op het fabriceren van carrosserieën voor de Defensie. Het bedrijf was een van de grootste carrosseriefabrikanten in Nederland.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Carrosseriebedrijf Hoekstra

*De firma Renova
bouwde voordat
het werd overgeno-
men door Hoekstra
enkele fraaie
ambulances.*

In opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken werd een serie DAF-vrachtwagens door Renova voorzien van hydraulische laadkleppen.

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Carrosseriebedrijf Hoekstra

BRANDWEER WIJCHEN HULPVERLENINGSVOERTUIG

REGIO ZUID- EN MIDDEN KENNEMERLAND GASPAKKENHAAKARMBAK

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

Scheepsbrand eist 8 slachtoffers

De brand op het logementsschip
Mr. Jan Elshout

TEKST **PETER SNELLEN**

Februari 1971. Aan de scheepswerf van de RDM ligt het binnenvaartpassagiersschip *Mr. Jan Elshout*, dat dient als tijdelijk onderkomen voor civiele werknemers van de Koninklijke Marine. Het is een schip, dat normaliter reizen maakt op de Rijn. Dit logementsschip was net voor de oorlog gebouwd en was op dat moment in bezit van de *Mr. Jan Elshout* Stichting Watertransport in Rotterdam, die het aan de marine had verhuurd. Het was op 10 januari 1971 in Rotterdam aangekomen in de Heyse haven en lag afgemeerd bij de Rotterdamse Droogdok Maatschappij. Aan boord waren werknemers van de Bewapeningswerkplaats in Den Helder en van de Hollandse Signaal Apparatenfabriek in Hengelo. Aan de kruiser *De Zeven Provinciën* moesten de tweejaarlijkse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd worden en veel ingehuurd personeel was op dat moment op het passagiersschip ondergebracht. Voor de eigen bemanningen van de marineschepen lag er nog een ander groot logementsschip (de *Drebbel*); hierop bevonden zich ook de kantoren en administratie van het marinepersoneel op de werf van RDM.

In de nacht van 10 op 11 februari 1971 om ongeveer kwart over twee ontdekten zowel iemand aan boord van de *Cunard Adventurer* als een bewaker van de RDM-werf brand in het logementsschip. Eerst werd nog gedacht dat het de *Cunard Adventurer* was die in brand zou staan, maar als snel bleek dat het de *Mr. Jan Elshout* was. Op dat moment moeten er rond de vijftig mensen aan boord zijn geweest: 32 man technisch personeel, 8 stewardessen en ongeveer 10 bemanningsleden. De kapitein van het schip bevond zich niet aan boord.

De medewerker van de bewakingsdienst sloeg onmiddellijk alarm, de ander (volgens sommige berichten zelf brandweerman) probeerde met een brandblusapparaat nog het vuur te bestrijden. Hij merkte al snel dat dit niet ging lukken en legde vervolgens slangen uit, zodat de gesignaleerde brandweer na aankomst meteen kon beginnen met blussen.

Als eerste arriveerde de bedrijfsbrandweer van de RDM. Die meldde meteen dat de gemeentebbrandweer van Rotterdam ook moest worden ingezet en ook kreeg men assistentie van enkele havenblusboten.

Aan de waterkant schoten ook andere sleepboten en boten van de

De brand op het logementsschip Mr. Jan Elshout

Havendienst te hulp. Die slaagden erin zo'n twintig personen te redden. Een aantal andere mensen dat zich aan boord bevond, kon ofwel via de loopplanken, ofwel via de meerkabels nog het schip verlaten. Die mensen hebben dan niet eens tijd gehad om zich aan te kleden. In dunne nachtkleding werden veel evacués midden in die koude winternacht ondergebracht op onder meer het nabij afgemeerde marineschip De Zeven Provinciën. Niets aan de hand van de brandweer, maar de brandweer was zelf

Vossenaar, geeft aan, dat ook als men er gelijktijdig met de bedrijfsbrandweer zou zijn geweest, men ook niet meer mensen zou hebben kunnen redden. De namen van de uiteindelijk acht overleden slachtoffers worden de dag erop bekend gemaakt. Het zijn L. Longte (23 jaar), C. Uljee (31), P. van Leeuwen (50), J. Striet (42), N. Slag (26), H. Mogenzomp (49), R. van der Toor (23) en C. Spaans (39) die de brand niet hebben overleefd. De stoffelijke overschotten vertonen nauwelijks brandwonden; de meeste slachtoffers zijn dan ook door rookvergiftiging gevallen.

Branduitbreiding

In de kranten worden ook vragen gesteld over de brandveiligheidsvoorzieningen aan boord van het schip. Duidelijk is, dat er geen brandwerende schotten waren aangebracht. Misschien is daarom de uitbreiding zo razendsnel gegaan. Maar de voorschriften voor logiesgebouwen (dit schip werd als een soort hotel of pension gebruikt) waren in die tijd ook niet zo streng als ze enkele jaren later na de hotelbranden in Eindhoven en Amsterdam zouden worden. In bijna alle persberichten wordt vermeld, dat het schip voldeed aan de eisen zoals die in Rotterdam op dat moment golden.

In het Vrije Volk van 12 februari 1971 wordt namens de eigenaar

Verder lezen?

Log in op het alleen voor VBB-leden toegankelijke deel van www.brandweer.org en download de volledige digitale VBB Nieuwsbrief.

Nog geen VBB-lid? Kijk op <https://brandweer.org/over-ons/> voor meer informatie!

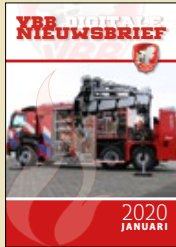

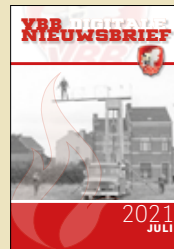
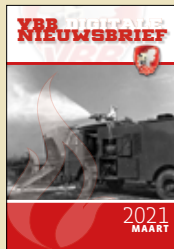
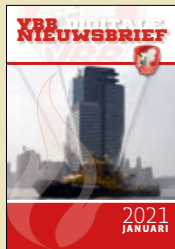
2017

2018

2020

2022

VBB DIGITALE NIEUWSBRIEF

SPECIALS

